

Nro. 48.

A FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.

*Költ Bétsben Pénteken Decembernek 13-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Béts.

Magyar Ország Palatiussa' *Jósef* ö Királyi Hertzegsége' és eljegyzett Hívesse' *Alexandra Pawlowna* Császári Hertzeg Alzszony' el fogadásokra tétető egyéb kélzülletek között, a' mint értettük, szabad Theatrumok egy néhány napokig, és az új esztendő kezdetével szabad Bálók is fognak tartatni.

Az itten szolgálatonn volt *B. Splényi N.* Magyar Regementjének, és az ugyan itten fekvő *Collorédo N.* gyalog Regementje, helyekbe jön a' 61-dik számú Magyar Regement, melly nem régen állittatott fel ujjonnan, és a' hajtóka-

B b b

ja zöld. Minden nap érkezik belőle ide egy egy Divisio; a' több már el érkezett vitéz Tiszt Urak közzül, szerentsénk vala szemlélni Kapitány *Dobsa Imre* Urat, a' ki az ellenség előtt gyakor izben magát megkülömböztetett érdemeiért, jutalmaztatott meg ezen szép rangal, és a' kinek nem különben jeles tulajdonságokkal tündöklő öregbik Testvér *Bátya Ferentz*, a' böl dog emlé kezeti *Hertzeg Cardinális Batthyáni* ő Eminen tziája szolgálatajából, nem olly régen esküdött fel a' Felsőleges Magyar Cancellariához.

* * *

A' Bétsi Udvari Ujjságban ki hirdettetett hadi történetek:

(*Olofz Országból*) — „

„Minthogy egy idő-olta már minden szük séges ostrom-szerszámok *Coni vára'* környékére öszsze hordattattak, és az ellenség mind azok ról a' vidékekről, melyről az ostromlót nyug hatatlankodtathatta volna, el-kergettetett: ehöz képpest (a' *Gen. Melastól* tétetett tudositás sze rént), az ostrom sántzoknak el-kezdésére ki-ren deltetett 5000 embereink Nov. 26-dikának ejtza kájánn a' ki-válofztatott pontokra vitettettek, és az első *Paralela*-készítéshez hozzá fogtak. —

„Oly közel kezdődvén ez a' munka a' vár' szélső sántzaihoz, hogy azt az ellenség azonnal észre vehette: még mingyár a' munkának el-kez dődésekór igen hevesen el-kezdett kártátsolni és apró puskákból lövöldözni munkássainkra; melyre ezek tsak ugyan nem halytván, olyan tüzes törekedéssel dolgoztanak, hogy már reg gelre fedeztetve voltak. —

„A' következő naponn, munkában lévő sántzunknak két szárnyai ellen intézte az ellen ség az *Ágyuzást*, mely által, ez nap' és az előb-

beni éjjel, 8 embereink ölettetek-meg, és 22-ten estek sebbe; az utolsók között vagyon Kapitány *Hermann* is, a' *Gyulay* Reg. ből. —

„Tizenöt malmai ezen várnak, a' vizeknek el-vétele és a' viz árkoknak el-sántzolása által, már még ez előtt haszon vehetetlenekké tétetődtek volt a' miénk által. Az ellenség, embereket küldött poronddal töltött zsákokkal és fegyveres csoportnak védelmezése alatt el, oly rendeléssel, hogy a' miéinktől köttetett gátakat, ha lehet rontsák - el, és a' malmok' vize' árkait megnyitván, botsállák azt ismét a' vár felé; el is érték egy részint tzeljokat. Hanem, a' miénk 25-dikben éjjel ismét elő-nyomulván, a' viz' folyamatját faschinák (velsző nyalábok) és poronddal töltött zsákok által ismét el-gátoltak; és oda, hogy az ellenségnek azutánni ki-ütéseire nézve bátorságban lehelsenek, egy 12 fontos ágyut és egy haubitcot helyheztek. — „28-dikra virradó éjjel szorgalmatosan dolgoztak munkáink a' vár-kürül kezdett sántzoknak szélesítésénn és mejjítésénn. A' velzésünk ezen éjjel, 1 el-esett, és 6 sebbe-esett emberekből állott. — „Hasonló szorgalommal folyt a' munka 29-diknek éjjelén is, a' midön ismét 1 el esett, és 6 sebbe-esett emberekből álló kárt vallottunk. —

„Más részeken (írja továbbá *G. Melas*) semmi nevezetellégü mozdulásokat nem tett az ellenség. Rélzünkről *Gen. Sommariva*, recognoscerozó csoportokat botsátván utánna az ellenségnek, egy ilyen csoporttal *Hadnagy Vazetti* egész *Vierrerossóig* (mely már *Frantzia* határonn vagyon) elő nyomult, és *Tongilarde 's-Castorossó* nevü ellenséges posztokról, 1 tiztet, 2 Strázsa-mestert, és 30 köz embert hozott fogságra. Mikor ahoz készült volna továbbá a' nevezett Kapitány, hogy még tovább is mennyen, néhány jel adó lövések hallattattak, melyek-te több mint 100 parasztok gyülekeztek özfélé,

ja zöld. Minden nap érkezik belőle ide egy egy Divisio; a' több már el érkezett vitéz Tiszt Urak közzül, szerentsénk vala szemlélni Kapitány *Dobsa Imre* Urat, a' ki az ellenség előtt gyakor izben magát megkülömböztetett érdemeiért, jutalmaztatott meg ezen szép rangal, és a' kinek nem különben jeles tulajdonságokkal tündöklő öregbik Testvér *Báttya Ferentz*, a' bódog emlékezetü Hertzeg Cardinális *Batthyáni* ö Eminentiája szolgálatjából, nem olly régen esküdött fel a' Felsőleges Magyar Cancellariához.

* * *

A' Bétsi Udvari Ujjságban ki hirdettetett hadi történetek:

(*Olofz Országból*) — „

„Minthogy egy idő-olta már minden szükségés ostrom-szerszámok *Coni vára'* környékére öfzfe hordattattak, és az ellenség mind azok-ról a' vidékekről, melyről az ostromlót nyughatatlankodtathatta volna, el-kergettetett: ehöz képpest (a' *Gen. Melastól* tétetett tudositás szerént), az ostrom sántzoknak el-kezdésére ki-rendeltetett 5000 embereink Nov. 26-dikának ejtzakájánn a' ki-válofztatott pontokra vitettettek, és az első *Paralela*-készítéshez hozzá fogtak. —

„Oly közel kezdődvén ez a' munka a' vár' szélső sántzaihoz, hogy azt az ellenség azonnal észre vehette: még mingyár a' munkának el-kezdődésekör igen hevesen el-kezdett kártátsolni és apró puskákból lövöldözni munkállaikra; melyre ezek tsak ugyan nem halytván, olyan tüzes törekedéssel dolgoztanak, hogy már reggelre fedeztetve voltak. —

„A' következő naponn, munkában lévő sántzunknak két szárnyai ellen intézte az ellenség az ágyuzást, meiy által, ez nap' és az előb-

beni éjjel, 8 embereink ölettetek-meg, és 22-ten estek sebbe; az utolsók között vagyon Kapitány *Hermann* is, a' *Gyulay* Reg. ből. —

„Tizenöt malmai ezen várnak, a' vizeknek el-vétele és a' viz árkoknak el-sántzolása által, már még ez előtt hafzon vehetetlenekké tétetődtek volt a' miénk által. Az ellenség, embereket küldött poronddal töltött zsákokkal és fegyveres csoportnak védelmezése alatt el, oly rendeléssel, hogy a' miénktől köttetett gátakat, ha lehet rontsák - el, és a' malmok' vize' árkait megnyitván, botsáffák azt ismét a' vár felé; el is érték egy részint tzeljokat. Hanem, a' miénk 25-dikben éjjel ismét elő-nyomulván, a' viz' folyamatját faschinák (velsző nyalábok) és poronddal töltött zsákok által ismét el-gátoltak; és oda, hogy az ellenségnek azután ki-ütéseire nézve bátorságban lehelsenek, egy 12 fontos ágyut és egy haubitcot helyheztek. — „28-dikra virradó éjjel szorgalmatosan dolgoztak munkáffaink a' vár-kürül kezdett sántzoknak szélesítésénn és mejjítésénn. A' velztésünk ezen éjjel, 1 el-esett, és 6 sebbe-esett emberekből állott. — „Hasonló szorgalommal folyt a' munka 29-diknek éjjelén is, a' midön ismét 1 el esett, és 6 sebbe-esett emberekből álló kárt vallottunk. —

„Más részeken (írja továbbá *G. Melas*) semmi nevezetellégü mozdulásokat nem tett az ellenség. Rélzünkről *Gen. Sommariva*, recognoscerozó csoportokat botsátván utánna az ellenségnek, egy ilyen csoporttal *Hadnagy Vazetti* egész *Vierrerossóig* (mely már *Frantzia* határonn vagyon) elő nyomult, és *Tongilarde 's-Castorossó* nevü ellenséges polztokról, 1 tiszte, 2 Strázsa-mestert, és 30 köz embert hozott fogságra. Mikor ahoz készült volna továbbá a' nevezett Kapitány, hogy még tovább is mennyen, néhány jel adó lövések hallattattak, melyekből több mint 100 parasztok gyülekeztek özfize,

és a' hegyeket el-foglalták : hanem , mineku-
tánna bizonyossá tetelődtek volna a' Kapitány-
tól a' felől, hogy a' Császáriaknak nem prédá-
lás a' tzelezások, a' parafztok is tsendességben
maradtak."

Török Birodalom.

A' Nov. 16-dikán költ *Londoni Udvari Új-
ság*, azok között a' környülállások között, a'
melyek a' *Török Nagy Vezirt* az ő *Egyiptom fe-
lé* való útazásában akadályoztatták, különösen
a' közötté és az *Acrei Ghezar Pascha* között ural-
kodó egyenetlenkedést jegyzette meg. *Ghezar*
Pascha nem engedelmeskedett a' Nagy Vezirnek ab-
ban, hogy *Acre* városát, 's a' maga ebben lévő Ka-
stélyát, melyeket ő a' maga vitézsége által mentvén-
meg, tulajdon bittokainak tart lenni, el-hagyván,
magát és seregeit a' Nagy Vezirrel egyesítse.
Midőn továbbá azt is kívánta volna még a'
Nagy Vezir, *Ghezartól*, hogy leg alabb a' vizet-
len pulztákon való keresztül útazásra adja ál-
tal *Ghezar* a' *Török* transportoknak a' maga
tömlőit (úti viz-edényeit), ezt is meg-tagadta
töle *Ghezar*, azt mondván, hogy azokra neki
magának is szüksége vagyon. — A' Nagy Vezir
maga ezek után *Damascusból* útnak indult *Giaffa*
felé: az *Acrei Pascha Ghezar* *Konstantzinapolyi*
Agensse Mustapha Bey Zaade pedig, el-küldetett
innét, a' *Portának* bizonyos rendelkezéseivel *Acre*
városába, a' mely rendelkezések kétség kívül a' ne-
vezett két nagy rangu *Török Vezérek* között tá-
madott egyenetlensegeket fogják illetni.

A' *Török Birodalomban* lévő *Frantzia* fog-
jok' élélme felől, eddig a' *Spanyol Követ* gondos-
kodott a' *Portánál*; a' ki is, mint már iródott,
Konstantzinápolyból és a' *Török Birodalomból*
el-küldödvén, most már a' *Császári Királyi In-
ternuntius* vette-fel, jó következással, ezen *Fran-*

tziáknak, egy Nov. 13-dikán a' *Reis-Effendivel* tartott Conferentzia' alkalmatosságával, az ő ügyeket, az élelem iránt.

Oktob. 27-dikénn nevezetes *Te Deum* ének-léssel való innep celebraltatott, az *Oroszok* és *Auftriaiak* által a' *Frantziákon* vett győzedelmeknek meg-hálálasok végett, a' *Portánál* lévő minden *KülsőMinistereknek* jelenlétekben, *Peraban* a' *Sz. 'Sophia'* templómában.

A' *Cairóban* *Bonaparte* által fel-állittatott *Institu-*
tumnak folytatása: — „

„Négy *Classisokból* áll ez az *Institutum*, és mindenik *Classis* 12 tagokból: — A' *Physicai Classis'* tagjaivá ezek nevezettek volt: *Beauchamp*, *Bertholet*, *Champi*, *Conte*, *Delisle*, *Descotils*, *Desgenettes*, *Dolomieu* (ez most fogva van *Siciliában*), *Dubois*, *Geofroy*, *Savigny*; a' 12-diknek helye üress. — A' leg első ülésében ezen *Classisnak*, maga *Bonaparte* praesideált, és a' következő *matériák* vétettek kérdés alá benne: — 1) *Mitsoda* jobbitásokat lehetne tenni a' tábor' sütő kementzéin? — 2) Mivel lehetne a' ser-főzésben a' *Komlo'* helyett élni? — 3) Miként lehetne a' *Nilus'* vizét, tisztává és frissé tenni? — 4) *Mitsodák* lehetnek ott a' *puskapor-készítésre* való módok és eszközök?

Frantzia Respublika.

Azoknak, a' kik mind külső mind belső *Frantzia* országban, *Bonapartéről* igen gondoskodnak, és azt kérdik, hogy: valyon lehetséges-e' az, hogy *Bonaparte*, ily sok személyes elleuségei között magát megtarthassa? egy *Párisi* Iró, a' sokak előtt isméretes, *Printz Eugenius* = és *Clarencei Hertzeg'* Együtt-való-beszélgetéseikből felelt meg: — „*Pr. Eugenius* (igy szoll az Iró) *Londonban* járván, a' *Clarencei Hertzegtől*, a' ki

*Cromwell*nek sok titkos irásait kints gyanánt bírta, azt kerdesse, hogy : miként tarthatta - fenn *Cromwell* magát oly sok ellenségei között? — „*Cromwell* (igy felelt a' Herizeg) értett nem csak ahoz a' nagy mesterséghez, hogy tulajdon hatalmát jól használja, hanem még az ennél sokkal nagyobb mesterséghez is, hogy ellenségeit oly állapotba helyheztesse, melyben azok, a' helyett hogy néki ártsanak, inkább az ő tzelozásait segíjék elő.“

A' Consulok mostan, a' Declamálások helyett, az Országglás' el-rendelésével foglalatoskodnak. Leg első gondjokat fordították a' Ministerium' rendbe - szedésére : *Quinette* helyett, *Laplace* nevü nagy *Mathemicus* neveztetett Belső Ministerré ; *Bourdon* ujjanton Tengeri ministerré tetett ; *Berthier* már folytatja a' Hadi - Ministersegét ; *Talleyrand-Perigord* által vette a' külső Ministersegét *Rheinhardt*tól, ki is Német - fi lévén, Helvétziába rendeltetett követnek ; Helvétziai volt Bánkós, *Haller*, ki is Bonaparténak az ő *Olofz* országgi táborozása alatt, leg fontosabb pénz - béli szolgálatokat tett, a' Nemzeti - kints' Directorává fog neveztetni.

A' Ministeriumon kívül még egy ugy nevezett különös *Status - Tanáts* is állittatik - fel; mely is, ismét ujj dolog. Benne lesznek nevezetesen *Volney* és *Röderer* ; kik közzül ez az utólsóbb, Bonaparte' Consultól közönséges közönetet érdemelt a' Nov. 9- és 10-dikénn történt országglás - béli változás' alkalmatofságával mutatott szolgálatjaiért. Azt mondják, hogy valósággal ez a' *Röderer* volt legyen az a' 3-dik ember, a' kivel együtt *Sieyes* és *Bonaparte*, a' magok fel tett tzeljaikat még Nov. 9-dike előtt meg fontolták volt.

A' Directorium' palotájának eddig volt homlok - írása, nem csak le töröltetett, és a' Consulok nem csak hogy minden eddig való Directoriális formaruhákat le-tettek : hanem a' külső Hatal-

mafságoknál lévő Követjeikhez is olyan parancsolatokat küldöttek, hogy öltözetjeikből mindent, valami csak azon Hatalmafságoknak, a' hol ők vagynak, kedvek ellen való lehetne, el-hagyjanak. — Még a' petsétjekben is nagy változást tettek a' Consulok; arról a' Viz-mértéket, a' mely a' valóságos egyenlőséget jelentette, le vétették, és a' *Fontot*, u. m. a' *Jusra* nézve való egyenlőség jelét, tétették reá.

Batava Respublika.

Azokról az ugy-mondatott sok Separat-Artikulusokról, melyekben Hertzeg *York* a' Hollándusokat, egy nagy summa pénzzenn kívül, az ő hajós-seregjek' egy részének visszadása felől is bizonyossá tette volna, most már minden eleinteni sok hírek és irkálások el-halgattak. Sőt reménffég kezd lenni más felől, hogy csak ugyan meg fogna Hollándia, valamely közben járásnak ségedelme által, a' tökéletes semmivé léteitől mentettetni.

Azonban, tsakugyan meg kell lenni annak, hogy a' Hollándiai Directorium, a' maga belső érzékenysége ellen is, leg alább a' közönséges ilendőségnek, egy Nemzeti háládó-innep-szentelés által, az ugy nevezett meg-tartatás' áldozatját meg-tegye, melynek napja közelébről fog még meg-határozatni. A' Generális *Brune*' s-a' több Frantzia tilztek' számára határozatva lévő ajándékokra, és a' Hollándia ellen szerentsétlenül végződött Anglusok' expeditziójáért kézzittetendő *monumentumra*, kívántató költségek, már helybe hagyattak a' Törvény-hozó Kamarákban.

Nov. 21-dikénn már még a' *Helderi* leg felső szégeletét is Északi Hollandiának, *Batavus* fegy-

veres feregek foglalták volt el. — A' Frantzia feregek ellenben nem sietnek, mint láttfzik, Hollandia' oda hagyásával: előbb ruhát kénytelenítetik nékik tsináltatni a' Hollandiai Ország-lószék. — Sőt, mint most végtére ki jelentette *Brü. ne* 10 ezer ember ezután is ott fog a' várakban maradni, kiknek számokra, hogy a' lakosoknak alkalmatlanságokra ne legyenek, pénzért béres szállások fogadtatnak.

Nagy Britannia.

Angliának (igy fejezte ki a' napokban magát az ugy nevezett *Britannus Journal*) a' Status' gazdagságának rend-kivüll-való nevekedeése mellett is, tsakugyan fok és nagy, egyik-a' - másikat fel-tserélő, tsapasokat kell ki-állani. *Surinam*-nak meg-hodoltatódása, a' *Hollandiába* tételest szerentsélen expedizio által, keserített meg. A' Spanyolok' *Ezüst hajós-fereg* nevü, tulajdonképpen az ő Amérikából pénzt hozó, gazdag hajós-feregének elnyeréséből származó jó kedv, mint egy el-enyélzik az *Irlandiából* jövő kedvetlen hírekben, a' hol a' *Defenderek'* nyughatatlankodása, gyilkolása, gyulytogatása, ismét igen hathatósan erőt kezdett venni. Az egyesített ellenséges hajós feregnek a' *Bresti* kikötő-helybe való bé zárattatása, és egészzen munkátlanná lett tettezése által okoztató öröm; az ország-lószék-formának Frantzia országban ily hirtelenül esett új-jantoni meg-változása által, hasonlóképpen el-enyélztetődött. — „Az egy jó (igy rekelztibe szavait a' nevezett *Angliai Journál*) a' mely Anglianak, az ő több egyéb jövendőre való jó ki nézése közzül még előtte áll, az ő temerdék, és az egész egyéb Europaiakét feljül haladó, tengeri ereje, a' mely is az ő Szövetségeseinek tengeri erejével egyesülve, arra kényseritheti már most Frantzia országot, hogy, — ha tsak külö-

ben a' *Frantziák, Spanyolok, és Hollandusok*, azt, a' mi minden egyéb környülállásoknak igazi *resultatumjok* lehet, t. i. a' hajókázásnak még egyszerű tsendelleget és bátorságot, magok is ohalytják — a' száraz földön való *Státus-quot*, egészen, ugy, a' mint az a' háboru' elkezdődése előtt volt, állítsa helyre."

A' *Dublini* ujjságok, minden posta-pakétban igen izomoru híreket hoznak Londonba. Legnagyobb a' veszély, a' *Meath* nevü Grefságban; minden éjjel házak töretnek bé, és prédáltatnak fel. — Az Anglia és Irlándia kötött való *unió*, dolga tsak ugyan mind ezek mellett is tüzelesen szorgattatik, és egész bizakodással erőllitik a' Ministerek, hogy az Irlándiai Parlamentom' üléseinek elkezdődésekor, leg alább is 40 voxokkal való többség által, végre fog ez az *unió* vitettetni.

Az egy részről *Tippo Saib* Indus Fejedelem — más részről pedig a' *Frantzia Directorium* — és ennek *Generalissai* — 's-*Agenssei* — között folytatott levelezések, az Angliai Udvari Ujjságban kiadattatván, mint-hogy ezekben *Tippo-Saib* mindennütt *Felséged* nevezettel szollittatik a' *Frantziáktól*: azt jegyzették még ezen környülállásról, hogy *Gen. Bonaparte* mind azoknak a' *Frantzia* tiszteknek, a' kiknek *Tippóval* valami szavok vagy levelezések lehetett, azt adta volt eszekre, hogy, mivel *Tippo* arra a' ditsöllégre vagyik, a' melyel az Europai Királyok élnek, tehát, adják meg néki minvájon a' *Felseges* tiszteletet és nevezetet. Azonközben (ily meg-jegyzést teszen az Anglus tudósító) akár mint hízelkedtenek is *Bonaparte* és a' több *Frantzia* Generálisok, *Tippónak*: tsakugyan még sem vehették ötöt arra, hogy pénzt küldjön nékiek, azért, hogy előbb a' maga *Státussai* ban akarta volna szemlélni a' néki segítségül ígértett *Frantzia* hajókat és seregeket. —

Az Anglus Irók a' *Sidney Smith*' nevezetes tselekedeteit, mint a' kit ők már a' magok Hérossaik' *categoryájába* helyheztek, elő-számlálván, így irnak felölle: —

„*Wilhelm Sidney Smith*, annak a' Kapitány-nak a' fia, a' ki a' Minden mellett történt ütközet' alkalmatosságával az isméretes *Germain*' Adjutánsa volt, és őtet a' néki adott bizonyság tétel által a' hadi meg-ítéltetésből ki-segitette; 1796-ben született. Tanulását nem sokáig folytatta a' Trudbidi iskolában; mivelhogy a' tengeri katonaságnak kívánásától ösztönöztetvén: csak hamar hajónn való szolgálatot vállolt, a' hol oly sebessenn keresztlül ment az alsóbb tisztségeken, hogy 16 esztendőskorában már Hadnagyiságra, 1783 ban pedig Kapitányságra lépett. Az Oroszok és Swédek között 1788-ban ki-ütött háboruban, az Anglus országló szék' engedelmével *Gustavus* Svéd Királynál vállott hadi szolgálatot, a' kitől egy hajós csoport vezérséget és Ritterséget nyert. A' háboru után vissza tért hazájába, és külömb-külobb utazásokat tett Európában. — Eppen Olosz országban volt, mikor tudtára esett, hogy hazáiai *Toulont* el-foglalták légyen; a' hova sietve el-utazván, mint *Volontér*, szolgálatot vállolt az Admirál *Hood*' hajós seregénél. Mikor *Toulont* oda hagyni kéntelenített *Hood*, *Sidney Smith*-re bizta azt a' veszedelmes de felette fontos foglalatosságot, hogy a' *Touloni* fegyveres házat, a' hajó-építő-műhelyekkel, és azokkal a' Francia hajókkal együtt, a' melyeket az Anglusok elnem vihettek, fel égesse. *Smith*, oly vakmerő bátorsággal és alkalmassággal véghez vitte a' reá bízott dolgot, hogy azért, a' *Hood*tol az Angliai Admirálitáshoz küldetett tudositásban, nagy ditséretet nyert. Őtet ezért az Udvari officiális tudositások, mint egy nagy nemzeti fel-tett tizéknek el-éréséért, u. m. a' melyre nézve *Toulont*

nak oda lett hagyása, Londonban győzedelmek tartatott, fel-magasztalták. A' Frantziák ellenben Égetőnek (l'incendiaire) nevezték érette. —

„Londonba való vissza-érkezésével, *Diamond* névű Fregátnak komendánssává tétetett, mellyel oly sok kár tétéleket okozott a' Frantzia partok körül, hogy az Angliai ország-ló-szék hasznosnak találta még több hajókat is adni az ő vezérlése alá. Más egyéb tétjei között azután, a' *Brestti* kikötő helybe is bé-suhant tsupán tsak egy Fregáttal: a' honnól való ki-menekedhetését, minekutánna a' hajós seregnek erősségét megkémlelte volna, inkább a' jó szerentsének, mint a' Frantzia-nyelv' jó beszéllésének köszönhette. — Hanem, nem késértetett mindenütt azután az ő mind vakmerőbb proba-tételeiben. Midőn 1796-ban Apr. 18 dikánn a' *Havre-de-Gracei* kikötő-hely' magazinumait fel-égetni iparkodván, a' kikötő-hely' külső részében egy fegyveres Frantzia hajót el-fogott volna, a' *Sequana*' vizének vissza-folyása (*Fluth*) éppen ekkor esvén, ez ~~akkor~~ *Sidney Smith*, az el-rabólt hajóval együtt, fel az erősség felé kezdett ragadtatni. Tsak-ugyan nem akarta *Smith* ekkör is ki-botsátani kezéből ezen hajót, hanem maga által menvén reá, minden iparkodással ki-vezetni akarta a' viz' torkából. Azonközben lárma esett a' partonn; több Frantziá Schalupok gyülekeztek elő, és a' vakmerő *Smithet* körül kerítették; sokáig leg vakmerőbb módon védelmezte magát, hanem végezetre tsak ugyan fogságra esett 16 embérelvel együtt. —

„Örölvén ily nyereségeknak a' Frantziák, ötöt *Párisba* vitték, és a' *Temple* nevű épületbe zárták. Semmi proba nem használt a' Directoriumnál, hogy ötöt vagy tserébe, vagy parolájára, el-botsátotta volna: sőt bizonyos idő alatt, mind Hadi-kémmel, vagy Égetővel, ugy is akar-

tak véle bánni. — (Mint szabáditatott ki *Philippeau* által az után, meg-irtuk egy feljebbi Ujj-ságunkban) — Ki gondolta volna az ő *Temple* béli szorofs fogsága alatt, hogy még *Asiában* ő vívv meg *Bonapártéval* a' gyözedelmi kolzoru felett. Meg lehet nékiek adni, hogy mind ket-ten nevezetes személyek a' mai világ' theatro-mánn; egész Román ízínben tünnek szembe mind kettőjöknek tettjeik, pedig egészfzen a' valóság' bélyegét hordozzák.,,

Elegyes Levelek.

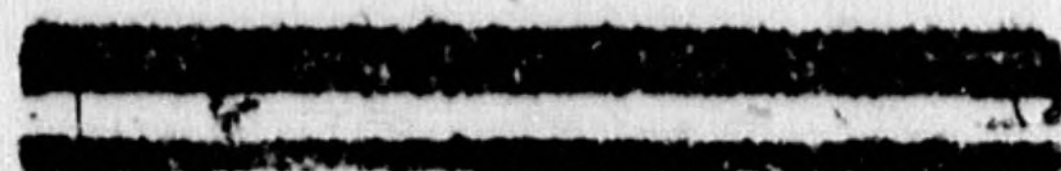
Páris. — „A' Párisi ujjságokon kapóknak eleinten tsudállatosnak tettízt az a' végzés, mely szerént a' Consulok, két classisokba tették a' *deportatzióra* rendelt személyeket; nem láthatvan az okát, hogy némelyeket *Cayennébe*, másokat pedig tsak benn az országban az *Alsó Charentei* Departamentomba rendelték. — Most már, a' nélkül, hogy a' publicum curiositáttat, ezen kétség iránt, ki-elégítették volna a' Consulok, egy ujj rendelések által egészfzen meg-változtatták t. i. ezen személyek iránt az előbbenit. Most már azt végezték: hogy, mind a' két Classisnak ő közzülök, tovább való rendelésig tsak az országban abba a' városba mennyenek, a' hova kit-kit a' Politziai Minister rendelni fog, és ott ennek vigyázása alatt légyenek.

Az a' Commissió, a' mely az ujj törvényekenn dolgozik, *Legislatzió' Sectziójának*, Törvény-hozás' osztályának, neveztetik. — *Jourdán*-nak a' nevét, különösön ki-töröltették a' Consulok, a' *deportáltatásra* rendeltetve vóttak közzül. — Azt gondolják, hogy a' most bé-állott lágyabb Systema szerént; *Lafayettének*, és a' többeknek is, t. i. *Lamethnek*, és *Puzinek* is, kik Frantzia országot 1792-ben ő-véle együtt hagy-

ták vólt oda, meg fog a' Respublika' földjére való vilzfá-térés engedődni. —

A' *Károly* K. Fő H. táboránál nyomtattató *Politisch-Militairische* Ujjságból, ily jegyzést olvasunk: — „A' Frantzia Ujjságok meg szünés nélkül hirdetik a' fegyver-nyugvást, melyel az ő Országgló-székek az emberiséget meg fogná ajándékozni, 's-a' mely szerént ők oda fognák Helvétziát hagyni; de, ők említik egyszersmind azt is, hogy az ő seregeik neveltetnek. Ha semmi okunk nem vólna is az ujj Frantzia országglóknak békelséges tzelozássaik felöll kételkedni; tsak ugyan igen szembő tünő más-felöll a' Hadi-ministernek *Berthier*nek a' táborokhoz intézett ki-fejezéseik között az a' ki-fejezés: — „Hogy ő azonnal, mihelyest az elztendő' része engedni fogja, a' fegyveresek' sorai között fog maga is meg-jelenni.“ — Méltán intéz 'hát az Iró, a' ki a' Francziák' magok-viseletjekben ezt a' meg-nem magyarázható magok-magoknak való ellen mondást elzébe vette, a' Német Birodalmi, nagy, de a' maga védelmezésében késedelmeskedni láttató Politikai Testhez, ily felkiáltást, hogy az ellenségnek, tettsző, ki-hirlelt békelléges biztatásaiba igen erőssen ne bizakodjék, hanem helyheztelése inkább minden esethez képpest önnön védelmezésére elég eröss állapotba magát.

Páris: — Jádzik a' Frantzia elmés könnyengondolkodás, a' leg fontosabb környülállások között is örökké. A' Párisiak így szollanak most az ő három Consuljaikról: — *Roger-Ducos*, egy gyapott-nyaláb, mely is azért helyheztetődött a' két szép portzellán edények (*Bonaparte és Sieyes*) közzé, hogy egymásba ne ütődjenek.“ — Az előtt, hogy a' theatrom' igazgatói meg-intették volna a' felöll, hogy a' meg-bukkott pártot ne ingereljék, az egyik theatromonn e'-ként hizelked-

tek volt Bonaparténak: — „Már egészen elenyészettnek lenni gondoltatott volna a' békeség és imé! Napkeletről jöve-fel egy békeséges tsillag.“ — A' *Diplomaticus* nevü Ujjság, hogy ebben a' tekintetben is el ne maradjon a' többektől, így fejezte-ki magát: „Egész Frantzia országban pestis vala így szoll: hanem a' tengerekenn túl egy Genéralis, excellens orvosságot hozott a' mi meg-gyógyításunkra, és ezutánni præservatívánkra; ez az orvállág az ugy nevezett *St. Cloudi balsam*, a' mely a' mi négy pusztítóink' (a' 4 Directorok') etzetjinek egész credit-jét el-rontotta.

A' Párisi *Redacteur* két Egyiptomi tudósításokat hirdetett-ki Novemb. 25-dikénn, melyeknek egyike August. 19-dikénn, másika Septemb. 3-dikánn dátáltatott. Az elsőbenn egy-s-más aproság öszfe-tsapásai emlittetnek *Legrange* nevü Generálnak a' *Murat-Bey*' *Mameluk* nevet viselő fegyveres kitsiny posztjaival; melyek elszélesztődtek. — A' másik tudósításnak foglalataja abból áll: — Hogy ez a' *Legrange* küldetett légyen el *Syria* felé a' Nagy Vezér' elibe; az előtt 5 napokkal indult útra; a' vezérlése alá adatott sereg, valami hatvan ezer emberre tétetik, hanem a' kik között csak hat ezer hét száz Frantziák vagynak, a' többek Arabsok, Cop-tusok, és Bonapartétól tanittatott ifju Mamelukokból áll; bágázsiájokat és apró ágyúikat ötszáz tevék vilzik a' *Rosette* és *Syria* között való pusztánn. Ez az ujj expeditzió adta az alkalmatosságot *Legrange* Generálnak, az első tudósításban említett *Mameluk*-posztokkal való öszfe-tsapásra.

Mihelyest a' mostani változások estek Párisban, *Latour-Foissac* a' Mántuai volt Komendans,

még eleintén mingyár különösön egyedül meghivattátott a' Hadi Tanáts' elibe való állásra.

Az a' Gen. *Valence*, a' ki *Dumouriez* Generálissal együtt hagyta volt oda Frantzia Országot, most vizlza ment Párisba: és azt keresi, hogy töröldjön ki az Emigránsok' laistromából; örizet alatt vagyon. — Arra a' foglalatoffagra, a' mely az Emigránsok' laistromából való e'féle ki-tör-lődések' dolgát illeti, egy ujj Tanáts neveztetett ki, és parantsolatja vagyon, hogy szorgalmato-son utánna lásson hivatalának.

* * *

Magyar Országnek Le-írása —

Mellyben minden hazánkbeli Vármegyék, Városok, Faluk, Puszták; uradalmak, fábrikák, huták, hámorok, savanyú, és orvosló vizek, fördőházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, szigetek, erdők, azoknak hollételek, Földes Urok, fekvések, történettyek, külömbféle természetli tulajdouságaik, a' betüknek rendgyek szerint feltaláltatnak.

Készitette *Vályi András*, Királyi Magyar Univer-
sitásbéli Professor.

Három Kötetben,

Budán, a' Kir. Univeritásnak betüivel.

Az egész munkának az árra, iró-papírosra 13 R. Fl. 30 kr. — nyomtató papírosra 7 Fl. 45 kr. — a' hozzá tartozó föld-képnek az árra pedig 45 kr.

Ki-jött 'hát már most, ez a' minden hazájok-
nak valóságos ismerésére törekedő Magyar Ol-
vasoktól nagy kívánsággal váratott, le-írhatat-
lan fáradtsággal, véghetetlen utánna való járás-

sal, szám a nélkül való levelezéssel, költséges utazásokkal, a' Magyar Országi N. Vármegyéknek fok ideig tartott szorgalmatos, gondos, utánna való járásaik által segítettett, és tökéletesítettett, 's-nagy költséggel készült munka, a' láj o alóll. — Én valamint nem tudom gondólni, hogy ki lehetne a' két Magyar hazában, az, a' ki ezen közönséges hasznu munkának el-készülésénn re örvendene: éppen ilyen mértékben méltatlannak érzem magamat arra, hogy egy ily könyvnek, melyenn minyájunknak két kézzel kell kapnunk, ditsérettel való ajánlásához foghassak. Már még 1797-ben kezünkbe adhatta volna ezt nekünk a' nagy erdemü Iró, és akkor is, mint minden ezen matériájú addig készült könyveket igen feljülhaladóval, nagy szolgálatot tett volna a' két Magyar hazának általa: hanem a' F. K. Helytartó Tanátsnak kegyelmes végzése szerént, a' T. N. Vármegyéknek bétses tudósításaikat gyűjtötte ölfzse, és azokkal is tökéletesítette, az ólta munkáját. Minémü szorgalmatoskodással és gonddal járt légyen ezeknek is utánnok: a' T. N. Vármegyék, az egész Haza, melyhez ezek iránt sok rend-béli kérő leveleit botsátotta, jól tudják. — A' munka nagy lévén, drágának tettzik; de még is akarmelly könyvnél oltsóbb; mert ez mennyi utazást, levelezést, külömbféle költsézzélt kivánt, a' munkán kívül? a' *formátum* is nagy; mindazáltal azon az árronn árultatik, a' mint a' leg oltsóbb, 's majd minden költségek nélkül készült kissebb könyvek — „